

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 201/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľky ■■■■■ ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■ zastúpenej advokátkou Mgr. Jaroslavou Krajčovičovou Šokovou, SNP 10, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Ps 4/2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo ■■■■■ na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Ps 4/2019 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Piešťany je povinný nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. Jaroslavy Krajčovičovej Šokovej, SNP 10, Hlohovec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Ps 4/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky a uznesením č. k. I. ÚS 201/2020-12 z 12. mája 2020 ju prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplynulo, že návrhom doručeným okresnému súdu 14. februára 2019 (doplneným na základe výzvy okresného súdu 2. apríla 2019, pozn.) sťažovateľka iniciovala konanie vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony jej plnoletého syna, ktorý je od narodenia zdravotne ťažko postihnutý a vyžaduje neustálu opateru. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôraznila význam urýchleného a efektívneho konania v predmetnej veci tak, aby bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa so synom nachádzajú. V ústavnej sťažnosti tvrdila, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom a okresný súd koná v jej veci neefektívne, pretože do podania ústavnej sťažnosti „*nevykonal žiaden relevantný úkon*“.

3.1 Sťažovateľka zdôraznila, že nečinnosť okresného súdu zasahuje aj do jej majetkovej sféry, keďže otec jej syna neplatí súdom stanovené výživné a ona nemôže za syna podať návrh na vykonanie exekúcie, resp. požiadať o invalidný dôchodok.

3.2 Z hľadiska povahy predmetu konania sťažovateľka prezentovala názor, že okresný súd by mal v takejto veci konať s osobitou starostlivosťou a mimoriadnou pozornosťou.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, aby prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov, priznal jej a jej synovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € každému, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

5. Okresný súd na výzvu ústavného súdu zo 4. júna 2020 odpovedal prípisom sp. zn. Spr 243/20 zo 16. júna 2020, v ktorom ústavnému súdu predložil vyjadrenie k prijatej ústavnej sťažnosti, ako aj chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní.

5.1 Vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu s poukazom na priebeh napadnutého konania prezentoval názor, že *„k prietahu došlo v období od 02.04.2019 do 03.09.2019, kedy v spise nebol vykonaný relevantný úkon“*. Ďalej predseda okresného súdu uviedol, že vec je v čase podania vyjadrenia už rozhodnutá a skončená, keďže okresný súd na pojednávaní konanom 29. mája 2020 vyhlásil rozsudok, a vzhľadom na túto skutočnosť považuje uplatnený nárok na finančné zadostučinenie za neodôvodnený a neprimerane vysoký.

5.2 Predseda okresného súdu pripojil aj vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá zdôraznila, že predmetný spis bol od podania návrhu až do 2. decembra 2019, keď jej bol fakticky pridelený, v dispozícii súdneho aparátu, pričom do 20. decembra 2019 bola práceneschopná, resp. absolvovala rehabilitáciu, a hneď ako to bolo možné, určila vo veci termín pojednávania.

5.3 V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania, keďže nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

6. Ústavný súd 25. júna 2020 zaslal vyjadrenie okresného súdu sťažovateľke, ktorá vo svojej odpovedi doručenej ústavnému súdu 30. júna 2020 oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania.

6.1 Sťažovateľka prostredníctvom jej právnej zástupkyne uviedla, že sa nestotožňuje s názorom okresného súdu vzhľadom na to, že k prietahom v napadnutom konaní došlo aj *„v období 18.02.2019 do 21.3.2019, ako i v období 03.09.2019 do 31.12.2019“*. Vo svojom vyjadrení ďalej poukázala na tú skutočnosť, že celé napadnuté konanie je *„tvorené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu a je jedným súvislým prietahom“*.

6.2 Sťažovateľka ďalej zdôraznila, že jej plnoletý syn nie je spôsobilý konať sám za seba, pričom je bez príjmu a všetky jeho náklady hradí spoločne so svojím manželom.

6.3 Vzhľadom na uvedené je sťažovateľka aj naďalej toho názoru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k prietahom a že jej ústavná sťažnosť je dôvodná.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s na vec sa vzťahujúcim súdnym spisom dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

8. Z obsahu spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedeného okresným súdom vo veci sťažovateľky ústavný súd zistil nasledujúci prehľad relevantných procesných úkonov:

- 14. februára 2019 – okresnému súdu bola doručená žiadosť sťažovateľky o určenie poručníka pre jej plnoletého syna;

- 21. marca 2019 – okresný súd poučil sťažovateľku o náležitostiach podania návrhu na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony a vyzval ju na doplnenie, resp. opravu;

- 2. apríla 2019 – sťažovateľka doručila súdu doplnený návrh na začatie konania a zároveň navrhla procesného opatrovníka pre jej plnoletého syna;

- 27. septembra 2019 – okresný súd uznesením č. k. 13 Ps 4/2019-19, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. novembra 2019, ustanovil synovi sťažovateľky procesného opatrovníka;

- 16. októbra 2019 – okresnému súdu bolo doručené oznámenie prokurátora okresnej prokuratúry z 15. októbra 2019 o jeho vstupe do konania;

- 24. októbra 2019 – okresný súd zverejnil oznámenie o podanom návrhu a o doručovaní písomností na úradnej tabuli súdu a na svojom webovom sídle;

- 2. decembra 2019 – spis bol predložený zákonnej sudkyňi, ktorá 31. decembra 2019 určila vo veci termín pojednávania na 11. marec 2020;

- 11. marca 2020 – okresný súd uskutočnil vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na účel vykonania znaleckého dokazovania na 29. máj 2020;

- apríl – máj 2020 – okresný súd uznesením sp. zn. 13 Ps 4/2019 zo 17. apríla 2020 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie a poveril ho vypracovaním znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný a doručený okresnému súdu

11. mája 2020 a následne bol 18. mája 2020 zaslaný sťažovateľke, procesnému opatrovníkovi a okresnej prokuratúre;

- 29. mája 2020 – okresný súd uskutočnil vo veci pojednávanie a vyhlásil rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. júla 2020.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v jeho judikatúre

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

12. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Ps 4/2019.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

13.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13.2 Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je povinnosť súdu konať bez prietáhov *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp konania v čl. 12 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná ospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

V.

Závery ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia práv sťažovateľky

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

18. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Pokiaľ ide o skutkovú zložitosť veci, je potrebné prihliadnuť na to, že v napadnutom konaní bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, pričom však táto okolnosť sama osebe nepredĺžila, resp. nesťažila jednotlivé procesné úkony súdu.

18.1 Ústavný súd v súvislosti s týmto prípadom poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá okrem iného potvrdzuje, že v špecifických prípadoch je pri posudzovaní doby konania pred súdnymi orgánmi potrebné brať do úvahy aj samotný predmet konania, t. j. čo je pre účastníka konania v tomto konaní v stávke - „*at stake*“ (rozsudok EŠĽP z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok EŠĽP z 29. 3. 1989,

Bock v. Nemecko, rozsudok EŠLP z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok EŠLP z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok EŠLP z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i.). Judikatúra EŠLP zaradila prípady, ktoré sa týkajú občianskeho stavu a spôsobilosti osôb, medzi tie veci, pri ktorých sa pri posudzovaní dĺžky konania zohľadňuje aj predmet konania, pričom tieto si vyžadujú zvláštnu (*particular*) starostlivosť.

18.2 Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tomto prípade pri svojom rozhodovaní osobitne zohľadnil predmet a účel napadnutého konania (obmedzenie spôsobilosti na právne úkony) a dospel k záveru, že vzhľadom na požiadavku osobitnej starostlivosti, s ktorou sa mal okresný súd venovať tomuto konaniu, nemožno celkovú dĺžku konania považovať za primeranú.

19. Pri hodnotení priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, ktorým je správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení taktiež nepoukázal na to, že by dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná správaním sťažovateľky.

20. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20.1 Ústavný súd sa podrobne oboznámil s priebehom napadnutého konania a zistil, že sa začalo 14. februára 2019 podaním návrhu okresnému súdu, doplneným sťažovateľkou na základe výzvy okresného súdu 2. apríla 2019, ktorým sťažovateľka iniciovala konanie vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony jej plnoletého syna. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol 29. mája 2020 a rozsudok č. k. 13 Ps 4/2019-80 nadobudol právoplatnosť 17. júla 2020.

20.2 Ústavný súd vychádzal z prehľadu procesných úkonov (pozri bod 8 nálezu) a dospel k záveru, že hneď v počiatočnom štádiu napadnutého konania možno identifikovať

kratšie obdobie nečinnosti okresného súdu, keď sťažovateľku poučil o náležitostiach podania návrhu na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony a vyzval ju na doplnenie, resp. opravu po uplynutí vyše jedného mesiaca od podania jej pôvodného neúplného návrhu. Rovnako na vrub okresnému súdu možno pričítať, že osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, ustanovil procesného opatrovníka na jej zastupovanie v predmetnom konaní až po takmer šiestich mesiacoch od doručenia doplneného návrhu sťažovateľky. Za nedostatočne efektívnu činnosť okresného súdu možno považovať, že prvé riadne pojednávanie vo veci sa konalo 11. marca 2020, teda po 11 mesiacoch od doručenia doplneného návrhu sťažovateľky.

20.3 Z preskúmania predmetného konania je podľa ústavného súdu zrejmé, že bolo poznačené nečinnosťou okresného súdu, i keď v jednotlivých prípadoch krátkodobou, ktorá ale v súčte znamenala, že napadnuté konanie vzhľadom na jeho predmet trvalo neprimerane dlho. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že pod mimoriadnou starostlivosťou, ktorú má súd venovať rozhodovaniu vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, nemožno rozumieť vyše jedného roka trvajúce konanie. Je zrejmé, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, a preto nie je zlučiteľný s jej základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

21. Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v bode 18 až 20, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 13 Ps 4/2019 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

23. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označených práv prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Keďže napadnuté konanie už bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

27. Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej sume 8 000 €. Svoj návrh odôvodnila neúmernou dĺžkou trvania právnej neistoty spojenou s nemožnosťou zastupovať syna bez toho, aby bola určená ako jeho opatrovník.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľkou nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti danej veci (predovšetkým skutočnosť, že predmetné konanie je už právoplatne skončené, ale prihliadnuc aj na neefektívny postup okresného súdu, ako aj na mimoriadny význam veci pre sťažovateľku), ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok roku 2019, ktorá bola podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky v sume 1 062 €.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti vykonané v roku 2020) v súlade § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) právnej zástupkyňi sťažovateľky Mgr. Jaroslavy Krajčovičovej Šokovej, SNP 10, Hlohovec. Odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 je 1/6 z výpočtového základu, čo v zmysle citovaných ustanovení vyhlášky predstavuje sumu 177 € a režijný paušál sumu 10,62 €. Náhrada za dva úkony právnej služby vykonaných v roku 2020 (2 x 177 €) spolu s režijným paušálom (2 x 10,62 €) predstavuje spolu sumu 375,24 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

33. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky Mgr. Jaroslavy Krajčovičovej Šokovej, SNP 10, Hlohovec, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu